

Theo giới chuyên môn, sự ra đi của ông Blair có nguyên nhân chủ yếu từ những trăn trở trong quan hệ giữa ông với Nhà Trắng và Cục Tình báo Trung ương (CIA).

Giám đốc DNI Denis Blair (giữa), Leon

panette (trái) và James Clapper (phải)

Đã i nhiệm 5 năm thành lập DNI

ngày 22/4/2010.

Tuyên bố từ chối của Giám đốc Tình báo quốc gia (DNI : Director of National Intelligence) Denis Blair đưa ra hôm thứ năm 20/5/2010 đã chấm dứt hơn 1 năm nhiệm sở đầy chông gai của ông đối với Tổng thống Barack Obama. Hơn thế, với việc không vui này còn bộc lộ những mâu thuẫn trong công đồng tình báo Mỹ vốn đã tồn tại từ trước, đồng thời đặt ra câu hỏi liệu có còn thời điểm nào để cải thiện quan hệ DNI hay không?

Tuyên bố từ chối của ông Blair không gây ngạc nhiên cho giới quan sát viên chuyên môn, bởi vì chuyện ra đi của ông đã từng được dự đoán dai dẳng suốt tháng nay, liệu ông Blair đã phải ra đi từ trước khi Phó giám đốc CIA Stephen Kappes từ chối hợp tác trung tâm tháng 4. Theo báo chí Mỹ, ông Blair không phải từ nhiệm mà chỉ đưa ra tuyên bố trên sau khi nhận cú đấm thẳng vào từ Tổng thống Barack Obama yêu cầu ông từ chối.

Như vậy, chức vụ "nóng" DNI lại tiếp tục thay đổi và đang chờ vị giám đốc tiếp theo sau 5 năm thành lập. Hiện tại, người có khả năng nhất thay thế ông Blair nghi là vào chức vụ DNI chỉ có ông James Clapper, Trung tướng không quân với huy chương và phước trách tình báo của Bộ Quốc phòng.

Theo giới chuyên môn, sự ra đi của ông Blair có nguyên nhân chủ yếu từ những trăn trở trong quan hệ giữa ông với Nhà Trắng và Cục Tình báo Trung ương (CIA). Denis Blair được Tổng thống Obama bổ nhiệm chức DNI vào cuối tháng 2/2009. Tuy nhiên, cũng kể từ đó, mối quan hệ giữa ông với Nhà Trắng đã liên tục trong tình trạng căng thẳng do những bất đồng về chính sách tình báo quốc gia. Nói chung là ông Blair đã không biết chiểu ý "ông chủ" của mình.

M&#c đ&# c&#ng trong quan h&# gi&# a ông Blair v&# i Nhà Tr&#ng và các &#y ban tình báo trong Qu&#c h&#i càng tăng thêm sau v&# Umar Farouk Abdulmutallab, ng&#&# i Nigeria, suýt cho n&# tung m&# t chuy&#n bay vào đ&#p Giáng sinh 25/12/2009. Trách nhi&#m đ&#&# quy cho Trung tâm ch&#ng kh&#ng b&# đ&#t trong Văn phòng DNI và do ông Blair tr&#c ti&#p qu&#n lý vì đã đ&# x&#y ra s&# sót trong khâu x&# lý thông tin tình báo c&#a các c&# quan tình báo g&#i v&# nên đã đ&# l&#t s&# m&#t ph&#n t&# nguy hi&#m nh&# Abdulmutallab. Cũng nh&#ng s&# h&# t&#&#ng t&# đã t&#o c&# h&#i cho Faisal Shahzad đ&#a đ&#&# xe bom vào Qu&#ng tr&#&#ng Times và suýt gây nên m&#t v&# kh&#ng b&# l&#n nh&#n đ&#p l&# Qu&#c t&# Lao đ&#ng (1/5/2010).

Đi&#u khi&#n T&#ng th&#ng Obama t&#c gi&#n h&#n c&# chính là sai l&#m chi&#n l&#&# c&#a ông Blair khi ông thúc đ&#y vi&#c ký k&#t th&#a thu&#n "không do thám l&#n nhau" v&#i n&#&#c Pháp. Ông Blair đã nghĩ m&#t cách đ&#n gi&#n r&#ng, M&# đã ký th&#a thu&#n "không do thám l&#n nhau" v&#i đ&#ng minh Anh và Australia thì không có lý gì không ký v&#i Pháp - m&#t đ&#ng minh khá thân thi&#t k&# t&# khi ông Nicolas Sarkozy lên n&#m quy&#n. Tuy nhiên, khác v&#i Anh và Australia, t&# lâu nay gi&#a Pháp và M&# có ho&#t đ&#ng gián đ&#p l&#n nhau nhi&#u nh&#t.

Gi&#i chuyên môn cho r&#ng, m&#t th&#a thu&#n nh&# v&#y ph&#i đ&#&#c ký k&#t b&#i c&#p nguyên th&# qu&#c gia. N&#u ông Sarkozy không ti&#p t&#c tái đ&#c c&# trong k&# b&#u c&# t&#i, và m&#t chính quy&#n m&#i lên thay ông thì coi nh&# tình báo M&# s&# có nguy c&# cao b&# tr&#i tay b&#i các ràng bu&#c đã ký k&#t. Vì v&#y, T&#ng th&#ng Obama đã quy&#t đ&#nh không ký th&#a thu&#n này. Đáng ti&#c, quy&#t đ&#nh c&#a ông Obama đ&#&#c đ&#a ra khi T&#ng th&#ng Pháp Sarkozy đang trông đ&#i ký k&#t th&#a thu&#n đó, do v&#y đã khi&#n ông Sarkozy t&#c gi&#n và quan h&# M&# - Pháp tr&# nên căng th&#ng gi&#a lúc 2 n&#&#c đang chu&#n b&# ph&#i h&#p đ&#i phó v&#i Iran.

Gi&#a ông Blair và CIA cũng có nh&#ng màn đ&#u đá k&#ch li&#t đ&# tranh giành quy&#n l&#c. Lâu nay CIA đã quen v&#i vai trò là c&# quan đ&#u tàu trong c&#ng đ&#ng tình báo; nói cách khác, m&#t cách không chính th&#c, CIA đã đ&#&#c xem nh&# c&# quan đ&#u não c&#a ngành tình báo M&#, và Giám đ&#c CIA cũng ng&#m đ&#&#c hi&#u là Giám đ&#c Tình báo qu&#c gia. Ng&#&#i mang tr&#ng trách đ&#c b&#n tóm t&#t thông tin tình báo cho T&#ng th&#ng M&# v&#n là Giám đ&#c CIA. Dĩ nhiên là đi kèm theo tr&#ng trách là nh&#ng đ&#c quy&#n.

Khi DNI ra đ&#i, CIA đã b&# t&#&#c m&#t tr&#ng trách đ&#c b&#n tóm t&#t thông tin, đ&#ng th&#i m&#t s&# đ&#c quy&#n đi kèm cũng b&# c&#t b&#t. Ch&#a k&#, DNI đ&#&#c giao nhi&#m v&# qu&#n lý chung c&#ng đ&#ng tình báo, có nghĩa là "c&#p trên" c&#a CIA, là "s&#p" c&#a Giám đ&#c CIA - m&#t đ&#i u không th&# ch&#p nh&#n đ&#&#c đ&#i v&#i k&# đã quen làm "s&#p". Th&# là nh&#ng va ch&#m liên ti&#p x&#y ra.

Ngay sau khi đ c b nhi m, Giám đ c CIA Leon Panetta đã tìm cách đ h n ch b t quy n h n cũng nh quy mô t ch c c a DNI nh m thu tóm thêm quy n hành, trong khi ông Blair cũng ch ng ch u lép, tìm cách áp đ t quy n hành lãnh đ o đ i v i c v n đ ngân sách và các ho t đ ng gián đ i p ng m n c ngoài lâu nay do CIA t quy t. Đ i th i Obama, Nhà Tr ng có v thiên v ng h các ho t đ ng tình báo do CIA kh i x ng và qu n lý, nh vi c s d ng máy bay không ng i lái đ t n công kh ng b Afghanistan và Pakistan. Vì v y, ông Blair đã hoàn toàn th t th khi va ch m v i c quan này.

Vì c ông Blair t ch c DNI tuy có th giúp gi i t a đ c nh ng khúc m c nêu trên, song vì c đó v n không th gi i quy t đ c nh ng v n đ l n h n t ng đ c gi i chuyên môn đ t ra khi T ng th ng George W. Bush quy t đ nh thành l p DNI vào ngày 22/4/2005 là li u có c n thi t ph i có m t c quan nh DNI hay không? C ng đ ng tình báo M tiêu t n hàng ch c t USD m i năm, nh ng hi u qu mang l i thì không h t ng x ng. Lý do cũng ch vì gi a các c quan tình báo luôn x y ra nh ng mâu thu n v l i ích và ph ng th c ho t đ ng, và gi a h l i thi u h n s g n k t v i nhau trong ho t đ ng.

Chuy n "ông nói gà, bà nói v t", hay m nh ai n y làm, gi m chân lên nhau, đ u đá l n nhau là chuy n th ng ngày trong c ng đ ng tình báo M . S t n t i c a DNI cho đ n nay không nh ng không c i thi n đ c tính hi u qu trong ho t đ ng c a c ng đ ng tình báo M mà còn là cái c cho nhi u v xung đ t n i b không đáng có. Đ i u duy nh t mà DNI làm đ c t khi ra đ i cho đ n nay là t o ra "m t ng i ch u trách nhi m cho nh ng sai sót không đ c c i thi n c a c ng đ ng tình báo M